



Ministeera Haqaa

Labsii mirgaa

NAMA TOO'ANNOO JALA JIRUUF KAN DHI'AATU IJOLLEE UMUURRIN ISAANII WAGGAA 13 OL TA'EE = SEERA WALIINI

Odeeffannoon kun afaan ati hubbachu dandeessun siif kennama.

Namootni dirqama maatii qaban odeeffannoo wal fakkata nii argatu, yoo faayidaa keessan waliin wal tuqaa ta'eef ykn carraan itti fufuu isaa miidha qabaate.

Hanga too'annoo jala jirtuutti ragaalee kana kaa'uu dandeessa.

Too'annoo jala oolte akka jirtuu beeksifamteeta sababnisaas sababa shakkama si taasisuu tokko ykn isaa ol akka ati yakka rawwatee ykn ofiirra deebisuuf jette akka adabii hidhaa qaqqabu gooteta.

Atii mirga maaliif akka qabamtee, guyyaa fi bakka itti waan jedhame ta'ee gaafachuu dandeessa kan ittin himatamteef akkasuma maaliif akka too'annoo jalaa oltes.

Yeroo too'annoo jala oltuutti maaliif akka qabamtee nii dhageessa, sa'aati 24 keessatti. Yeroo yeroon isaa xumuramutti, abuukatoon hawaasa ykn abba murtoo walii galaa abban seera qulqulleessuf hojaatu sa'aa 24 akka too'annoo jala turuun itti fufu gaafachuu danda'aa, yoo murtoon isaayoo xiqqaate waggaa tokko nama hisiisa ta'ee. Yoo umuurrin kee waggaa 16 gadi ta'ee, dabarsuun kan danda'aamu yoo ol iyyannan adabii hidha waggaa 5 ykn isaa olii qaqqabsisa ta'ee dha. Gaggeessa kana dura yoo barbaachisee, viidiyoodhan agarsiisuun bakka barbaachisutti dhi'eessu dandeessa.

Yeroon too'annaa kee yeroo xumuramuutti, atii, murtoo abba alaangaattin ykn kan qoratattin, ykn abbaa murtoo walii galattin, gara abba seera kanaatti dhi'aata ykn bilisa baata. Haala isa jalqaba keessatti, erga yeroon itti too'atamtuu xumurameen booda sa'aa 20 keessatti mana murtiitti dhi'aata.

Dabalataan, akka mirga nama biraa beeksisu

dandeessu qabdu beeksifamteeta

Maatiin kee yknneegdotni, ykn namni ykn tajaajilii tarkaanfi waa'ee too'atamuu kee irratti fudhatamuu akka beeku nii tasiifama warraa ati amantuuf, akkasumas ga'uumsaa, guyyaa fi bakka koomishiniin murtoo dbarsaniis.

Ati nama yeroo baayee wajjiin jiraatu, ykn maatii kee keessa kan sitti aanuu tokko, ykn obboleessa ykn obboleetti kee keessa bilbilaan waa'e murtoo too'atamuu kee irratti kennamu akka beeksifamuu gaafachuu dandeessa.

Akkasumas nama isiin qacaree hasoofsisuu dandeessu.

Yoo lammii biyya biraa tatee, namoota mirga gorsa kennu qaban biyya keessan keessa qunnamuu dandeessu.

Yoo haali ulfaatan jiraatan alaatti, kun kanta'uu qabu sa'aati 3 waan hin caalee keessatti dha yeroo gaafatee irraa ka'uudhaan.

Abukaatoon hawaasa ykn qorataan, yoo barbaade, waan beeksifmee sun akka turuu danda'uu ykn hin dabarfamuu, yoo kun walitti qabama murteessa ta'ee ykn murtoo bakka qabate yoo ta'ee ykn miidha, bilisummaa ykn tokkomuu irraas nii eega. Darbuu ilaalchisee ogeessa seera bakka si bu'uu beeksisuun sa'aa 24 caaluu hin qabu yoo murtoo too'atamuu darbee, akasuma sa'aa kudha lama yoo murtoo too'annaa irratti kennamu hin darbu ta'ee.

Nama dhuunfa waliin wal qunnamuu

Barreefamaan, bilbilaan ykn gaaffiif deebii afaaniin akka si qunnamaniif gaafachuu dandeessa nama isaan qunnamaan tokko kaa'uunii yeroo too'annoo jalaa jirtuutti.

Ogeessi qoratu yoo maaliif akka too'annoo jala oluu waliin wal qabataa ta'uu baate gaaffii kee deebisuu dhiisu danda'aa ykn waan ta'eejedhamuuf ofiirra facisuu dadhabuu danda'aa. Ogeessi ta'ee yeroo isaa, haala fi yeroo turtii haasaa kanaa beeksisuu qaba, kunis daqiiqaa 30 caalaa turuu hin danda'uu akkasuma too'annoo ogeessichaa jalaattis ta'uu qaba, ykn ogeessa bakka sana irratti muudameen.

Dooktariidhaan Ilaalamii

Yoo umurrin kee waggaa 16 gadi ta'ee, dooktariidhn ilaalamu qabda. Yeroo too'annaa jalaa turuun kee dheerefamutti, qorannaa adda biraa akka taasistuu taasifama.

Yoo umurrin kee 16 ol ta'ee, yeroo jalqaba too'atamuu irraa eegalee, akka dooktariin si qoratuuf gaafachuu dandeessa. Yeroo too'annoo dheeratuuti, ammas yeroo lamattaf dooktaraan ilaalamuuf gaafachuu dandeessa. Gaaffiin kun maatii keetti, eegdotsa ykn nama kaminille ykn dhaabataa ati amantuu kaminiyyu gaafatamuu dandeessa. Ogeessotni seera kees akka ati qorannaa yaalaa taasifatuuf gaafachuu danda'uu.

Gabaasa qopheessi, gaaffii deebisii ykn caalisuu itti fufi

Ergaa eenyumman kee adda ba'een booda, yeroo dhageetti keetti, mirga qabdaa:

- labsii dabarsuuf,
- gaaffii gaafatamtuuf deebii kennuf,
- ykn caalistee itti fufuuf.

Ogeessa seera bakka si bu'uu bakka buufamu

Yoo qaamni dorgoomu barbaachisaadha jedhe yaade, bakka si bu'uu danda'aa, yeroo dhageetti fi gaaffii deebiiti, warreen mirga maatii qabaniif. Yoo danda'ama ta'ee, dargaageessi bira akka bakka si bu'u gochu dandeessa ykn dargaageessa gaggeessan siif muudameen bakka buufamu dandeessa.

Abba seeran gargaramuuf

Yeroo jalqaba too'annaa jala ooltu kaase, abba seeran gargaramuu qabda.

Filannoo ogeessa seera

Yeroo itti too'annoo jala oolte irraa jalqabuun, yeroo dhageetti fi yeroo too'annoon dheerefamutti yeroo kamittilee - yeroo kun dheereefamu irraa jalqabun - gargarsaa ogeessa seera barbaade irraagaafachuu dandeessa. Yoo ogeessa seera dhaabachu hin dandeessu ta'ee ykn yoo ogeessi seera fedha hin qabu ta'ee, qorataan ykn abukaaton hawaasa, abban murtee qorataa ykn murtoon mana murtii walii galaa akka isiin gargaaruuf ariittin muudama.

Ogeessi seera maatii keessanin ykn eegdootaan, ykn nama ykn kan isiin amantanii tajaajilaa isiinif kennun muudamu danda'aa.

Gargarsa seera fi yeroo deebii

Ogeessa seera daqiiqaa 30 keessatti haala eegumsi gaaffii deebii eegameen isiin qunnamu danda'aa. Haala dheerefamuu too'annoo jalaa keessatti, yeroo lamattaf akka ogeessa seera qunnamtuuf gaafachuu;

Ogeessi seeras, gaaffii keettin, yeroo itti dhaga'amuu, ofiirra facisuu, akkasuma seeran irra deebiin ilaalamu ykn yeroo adda baafamuu kan ati itti hirmaatu dheeressu danda'a.

Haala kana keessatti, deebiin kee jalqaba, yoo eenyumma kee irratti hundaa'a ta'een alatti, yoo abban seera kee argameen alatti osoosa'aatin 2 ga'ee faayida maleesa hin ta'initti gaaffii keettin yeroo itti aanuutti abba seeradhaan siif darbuu danda'aa.

Haa ta'uuyyu malee, dhaga'aamni kee jalqaba arifataa ta'aa, yerooma abban seera kee hin argamnettilee, yeroo abukatoon hawaasa siif dhabachuuf eeyyama argatutti (namni qoratu ykn manni murtii walii galaa), yoo waan qorannaasanaf barbaachisuu ta'eef.

Yoo ogeessi seera yeroo dhaadachii deema jiruutti ykn deebii kenna jirtuuttidhufee, kun gaaffii keettin hafu danda'a, akka ati ogeessa seera kee waliin hasooftuf.

Abukatoon hawaasa, namni qoratu ykn kan bilisaa fi murtoo too'annoorrati kennamu irratti, haa ta'uuyyu malee, sababa wal qabsisuu fi haala addaa keessatti, gargarsi ogeessa seera kee yeroo dhageetti fi deebii kennuti akka darbuuf murteessu dandeessa, yoo baay'atee sa'aati 12 f fi kan yeroo tokko hareefamu, yoo adabiin sitti murtaa'uu waggaa shanii ol ta'eef.

Nama afaan hiikun gargaaramuf

Yoo afan Faaransaay dubbachu fi hubachu hin dandeessu ta'ee, kaffaltii irra bilisaan akka tajaajila hiika afaanii isiinif kennan gaafachu dandeessa yeroo dhageetti fi yeroo wal qunnamti ogeessa seera kee waliin qabduutti.

Akka too'annaa jalaa baatuf iyyachuu

Yeroo qaamni ol aanuu akka too'annaa jalaa turtuuf dheeressu, akka abukatoon hawaasa, qorataan badi ykn abban murtee walii galaa akka siif dhaabatuuf gaafachuu dandeessa,

Wantoota muraasa waa'ee dhimma kee kan ilaalatu irratti

Yeroo atigaafatutti ykn ogeessi seera bakka buufatee gaafatutti, akkasuma yeroo dursee too'annoon kee dheeratutti, gorsa kannen

gadiif gaafachu dandeessa:

- yaadachiftuu yeroo turtii too'annoo jalaatti qabaate;
- ragaa yaalaa kan doktaraa si ilaalen kennamu;
- yeroo turtii achitti qabaate.

Ol iyyannoo abukattoo hawaasatti

Erga yeroon too'annaa jala oolu kee xumuramutti, ati abukattoo hawaasa waraaqa galma'een kan rasiiti qabuun ykn ergaa dabarsuun biiro barreesitutti rasiiti waliin - gaafachuu dandeessa - gorsa akka daataa argamee irratti akka itti fufuuf akka ilaalcha jala galuuf.

Mirga abbumma

Dhageettin yeroo murtoo kanaa taasifamuu nii kaa'ama, yoo sababa teekinikaa akka waan kun hin taane godhu muddaten alatti. Waan asiiratti waraabame biroodkastiidhaan dabarsuun seeran kan dhorkamee dha.

Waraabilen kun kan dabarfamaan biroodkastiidhaan yoo kameeran eeyyamamee daqiiqaa isaa waliin maxxansuun dhorkamee qofa ykn wantoota biroo ati adda baasu hin dandeenya.